

IZBRUH DRŽAVLJANSKE VOJNE

V Kantonu je izbruhnila kitajska državljanska vojna. — V mestu bodo izbruhnili vsak trenotek boji. — 250.000 ljudi stavka v Šanghaju. — Fenga financirajo baje sovjeti. — Preko nedelje bo postala kriza baje še ostrejša.

KANTON, Kitajska, 7. junija. — Včeraj je bila tukaj proglašena državljanska vojna. General Janghsimin, glavni poveljnik prve armade, ki kontrolira celo mesto Kanton, je objavil, da bo pričel s sovražnostmi proti četam ljudske stranke, ki so nastanjene na otoku Honanu.

Vsak trenotek je pričakovati izbruha bojev. — Deset tisoč vojakov iz ljudske stranke pod poveljstvom generala Li Fun Luma, je baje pripravljeno.

Juanske čete obvladujejo javno službo ter so se polastile vseh javnih uradov. Ojačenja prihajajo neprestano.

SANGHAJ, Kitajska, 7. junija. — Stavka Kitajcev v protest proti aktivnostim inozemskih sil v zvezi z zadnjimi tukajšnjimi izgrede, se je razširila. Danes jih je stavkalo 250.000, čeprav so se nekatere skupine delavcev vrnile na delo.

Izkrcalo se je približno 1500 mornariških vojakov.

Poročila iz Hankova pravijo, da vodi tam 20 tisoč dijakov agitacijo in da širijo propagando proti tujcem. Kitajske oblasti pa preprečujejo vse večje demonstracije. Tudi iz drugih kitajskih mest se poroča o stavkarskih demonstracijah dijakov. V Činkiangju je bila porušena policijska postaja. Tjakaj je bila poslana ena bojna ladja.

Kitajski predsednik je poslal iz Pekinga cirkularno brzojavko, v kateri pravi, da je kitajska vlada protestirala proti akciji tujih sil glede zadreg v Šanghaju ter svari kitajске trgovce in dijakke, naj ostanejo mirni, dokler se zadeva ne uravnava.

LONDON, Anglija, 7. junija. — Tukajšnje oblasti se nagibajo k mnenju, da je vojna na Kitajskem med nasprotujočimi si domačimi strankami neizogibna, posebno pa raditega, ker so bile sile Fen Ju Hsinga zelo ojačene z municijo in denarjem, ki je prišel baje iz boljševiških virov.

Uradniki so izjavili, da so pripravljeni za možne komplikacije na Kitajskem, ki se bodo pojavile v nedeljo. V zadnjih urah je postal položaj na Kitajskem dosti bolj resen kot pa je bil tekot prve polovice tedna.

Fen Ju Hsing, takozvani krščanski general, je velik nasprotnik Cang Tso Lina, madžurskega vojne lorda. Fen je baje tudi nasprotnik Japoncev, dočim jim je Cang naklonjen.

WASHINGTON, D. C., 7. junija. — Oficijelno vznemirjenje v Washingtonu radi položaja na Kitajskem je bilo še povečano, ko je sporočil generalni konzul Jenkins v Kantonu, da je pričakovati v teku naslednjih šest in tridesetih ur bitke med različnimi strankami za posest mesta. Inozemski prebivalci so pričeli včeraj zapuščati mesto in predmestja. Civilna administracija se je umaknila za barikade na otoku Honan.

Nasprotujoče si sile so del južno - kitajske skupine, ki je vzdržala v Kantonu neodvisno vladu pod Sun Jat Senom, prav do smrti slednjega. Ta skupina se je nato razcepila v radikalno in konservativno krilo. Kantonske sile pod generalom Hsu so baje radikalne, ki so pripravljene sodelovati z rusko vlado ter se odpovedati stikom s kitajsko centralno vlado v Pekingu.

Civilna vlada v Kantonu je baje tudi podpirala boljševiške teorije, a centralni konzul pravi v svojem poročilu, da je izdala ta vlada celo serijo proklamacij, v katerih je zanikala, da je komunistična, a ob istem času obljubila delavcem in kmetom socialistične reforme.

TOKIO, Japonska, 7. junija. — Oficijelno je bilo objavljeno, da je odplula proti Šanghaju križarka Tatsuto, ki ima na krovu dvesto mornariških vojakov.

Nemčija je proti zavez. poslanci

Nemčija se je z ogorčenjem obrnila proti zavezniški poslanci. — Vojaške zahteve zaveznikov ogrožajo izvrševanje Dawesovega načrta. — General Seeckt bo najbrž odstopil.

BERLIN, Nemčija, 7. junija. — Tekom včerajšnjega dne je bilo opaziti dva zračna razvoja, tika joča se nemških razprav glede medzavezniške vojaške poslanice. Predsednik nemške državne banke, Schacht, najbolj zmožni med nemškimi demokrati in najbolj liberalni med nemškimi uradniki v svojih mednarodnih perspektivah, je izjavil, da ogrožajo zavezniške vojaške zahteve Dawesov načrt in da bodo eventualno "strelje že itak prenapete nemške živce".

Tekom hitrega napada, v katerem je dal izrazu duševnemu stanju celega naroda, je trpko pripomnil, da potrebujejo zavezniki, ne pa Nemčija, več zdrave pameti ter izjavil dogmatično: — Če mislite, da ne bo dovedla zavezniška politika, kot je razvidna iz njih obnašanja napram razoroženju in izpraznitvi Kolina, do ekonomskega razkroja, potem ste ekonomski nezeli.

Drugi razvoj tiči v dejstvu, da je napravil general von Seeckt osebno zadevo iz zavezniške vojaške poslanice. Resigniral bo, če bo Nemčija pristala v to, da se omeji njegove polnomoči kot vrhovni poveljnik.

Ker je von Seeckt najbolj zmožni aktivni vojaški voditelj v Nemčiji, se bo vlada vspriči njegove pretnje brez dvoma obotavljala, prebno bo pristala v zavezniške zahteve, tudi če bi jim ne nasprotovala kot sovražnim varnosti dežele in uspešnosti armade kot obrambne organizacije.

V zadnjih par letih je bilo opaziti tako soglasje mnenja v Nemčiji le redkokdaj in to soglasje je razvidno iz reakcije časopisja in posameznikov napram zavezniški poslanici. Nemčija je razočarana, trpko razočarana, vendar pa ni dosedaj še odločno zavrnila predlogov.

Le fašistovska Deutsche Zeitung zahteva javno izzvanje zaveznikov. Stranke desnice in leve so soglašajo v tem, da bo mogoče rešiti težkoče le s pomočjo dolgotrajnih pogajanj. Nikjer pa ni mogoče najti človeka, ki bi branil zavezniško poslanico.

Schacht je rekel:

— Edina nevarnost, ki preti Dawesovemu načrtu, je politika. Ta nevarnost je sedaj naravnost pred nami. Desetkrat bolj smo obubožani kot pa domneva zunanji svet. Še vedno imamo proizvodilno silo, vojne delavce in izkušnje, a vse to ne koristi nič vspriči političnega pritiska.

— Zavezniška politika je naravnost nemogoča. Čakali smo pet mesecev predno smo izvedeli, da so našli en top v neki tvornici v Pomorju. Kar smo rekonstruirali, smo storili z nadčloveškimi napori. Naši živci so skrajno napeti in zavezniška politika jih lahko raztrga.

Te izjave moramo smatrati za trezen izraz mnenja, ne pa za izbruh ogorčenja.

Industrijalci, posebno pa Kruppi, označujejo poslanico kot francosko-angelski poskus, da se zaždi nemško tekmovanje. Vojaški izvedenci vidijo v poslanici uničenje njih celega načrta, da se ohrani Reichswehr kot jedro uspešne armade, — tako uspešno kot je le mogoče vspriči omejitve. General

Franciji se bliža kabinetna kriza.

Rifška plemena so vpriporila obširno ofenzivo proti vsem francoskim črtam, ki so na več mestih pretrgane.

PARIZ, Francija, 5. junija. — Rifška plemena so pričela z najmočnejšo in najboljše organizirano ofenzivo svojega vpada v francoski Maroko in sicer potom naskoka na Taunt, v sredini fronte.

V uradnih poročilih se glasi, da so čete Abdel Krima sicer začasno pridobile, ker so prekoračile reko Uergo, da pa so jih pozneje Francozi vrgli nazaj. Slednji so s pomočjo protinaskokov nanovo zasedli par postojank severno od reke, katere so pretekli teden prostovoljno (?) izpraznili.

Ofenziva Marokancev je bila izvedena z največjo divjostjo, katere je dosedaj pokazalo rifsko plemo. Abdel Krime se je poslužil rednih rifskih čet, svojih "shock" čet, a Francozi trdijo, da so zašli napadalec v ogenj strojnih pušk in da so morali imeti velike izgube.

Rifška plemena se ne poslužujejo artilerije, a razpolagajo z večjimi silami kot so pri prejšnjih naskokih na francoske pozicije.

PARIZ, Francija, 5. junija. — Danes zjutraj je postalo jasno, da se bliža kabinetna kriza.

Finančni minister Caillaux ni hotel sprejeti socialističnih predlogov glede finančnega programa in vsled tega je postal položaj se bolj zapleten in opasen kot pa je bil dosedaj.

Bogat indijski mogotec umrl

V Parizu je umrl na posledicah operacije maharadža iz Gvaliorja. Njegovo truplo je bilo upepeljeno.

PARIZ, Francija, 7. junija. — Truplo maharadže iz Gvaliorja, mogočnega in bogatega indijskega princea, ki je nenadno umrl predvčerajšnjem, je bilo včeraj vpepeljeno. Bilo je nemogoče ugoditi željam družine, da se pokoplje princea s komplimentirani verskimi obredi Braminov.

Ti obredi določajo, da se sežge truplo po celi seriji maziženj in čiščenj na grmadi, katero prižgo svečeniški. Ker se je ugotovilo, da bi bilo to mogoče izvesti le potom nakupa velikega kosa pokopališča in še to z velikimi težkočami, je družina princea odnehala.

Angleško poslanstvo je hotelo zadostiti željam družine zamrlega, a načrt je bil opuščen, ko je postalo jasno, da so se vsi tozadevni napori izjavili.

Maharadža je bil operiran dne 22. maja.

Večje število indijskih odličnjakov je nosilo krsto na visokem odru v krematorij.

Maharadža iz Gvaliorja je dosegel starost 49 let. Prestol svoje neizmerno bogate indijske provincije je zasedel leta 1896. Bil je velik športnik ter je prišel pogosto v Anglijo na obisk.

V svoji deželi je ustanovil izvrsten železniški in namakalni sistem in je tudi drugače izboljšal razmere.

von Seeckt pa smatra poslanico kot osebno žaljenje.

Ker ni bila vlada pozvana, naj odgovori tekom določenega časa, si bo vzela dosti časa, predno bo odgovorila.

Min. Caillaux bo rešil Francijo

Ministra Caillauxa pozdravljajo kot rešitelja Francije. — Socialisti ga svare in prete s strmoglavljenjem kabineta, če ne bo popustil.

PARIZ, Francija, 7. junija. — Včeraj zjutraj je bil mogoče kupiti na pariški borzi več kot 21 frankov za en ameriški dolar, za angleški funt je bilo mogoče dobiti sto in tri franka. Ker je frank tekom celoga tedna neprestano pešal, je bilo opaziti precejšnje vznemirjenje, ki pa je bilo nekoliko omiljeno vsled domneve, da bo finančni minister Caillaux na 11 ali ni način rešil položaj.

Caillaux sam je prepričan, da je zmožen storiti to in to je povečalo javno zaupljivost. Obljubil je, da bo obrazložil svoje načrte glede desetodstotnega davka na finančnem komitejem poslanske zbornice, ki se bo sestel v torek.

Socialistični voditelji so ga včeraj prerečevali celi dve uri, ker ni hotel sprejeti njih načrta glede desetodstotnega davka na kapital. Izjavili so, da so pripravljeno strmoglaviti celo ministrstvo radi Caillauxa, če ne bo hotel popustiti ter se udati njih zahtevam.

Tem načrtom pa stoji Caillaux nasproti kot kak finančni puritanec. Prepričan je, da spoznava francoski narod resnost svojega finančnega položaja in da bo deloval soglasno, da reši samega sebe. Zavrnil je socialistični načrt ter tudi odklonil uporabo stitih milijonov dolarjev, katere je ponudila tvrdka Morgan & Co., da se podpre frank in sicer z izjavo, da ne pada vrednost franka vsled spekulacije, temveč vsled normalnega nakupovanja inozemskega denarja.

Ker se ni še nobenemu izza vojne posrečilo prisiliti Francoze, da napolnijo svojo zakladnico z novimi davki in fiskalnimi prispevki, je delo, katerega se mora lotiti, v resnici vredno samozvesti, katero kaže. Sedaj je ura Caillauxa. Vspriči padanja franka je edino le on hladen in brezbrizen.

To je bitka živcev: na eni strani med njim in konservativci, ki se obotavljajo dovoliti poslancem, da glasujejo za nove davke, razven če bi bili prepričani, da se bo s tem rešilo finančni položaj — in na drugi strani med njim in socialisti, ki se na sličen način boje padanja franka in ki so sklenili izvesti svoje načrte glede davka na kapital.

Čeprav izgleda navidez, da obstaja nevarnost, da bo Caillaux opešal pod velikim bremenom, jih je še vedno dosti, ki verujejo vanj in v njegovo zmožnost, da spravi Francijo iz finančnih zadreg.

Velika vročina v Parizu

PARIZ, Francija, 7. junija. — Tukaj je strahovita vročina. Dosedaj so umrle tri osebe. Vremenski opazovalec pravi, da bo vročina trajala še najmanj pet dni. Danes je kazal toplotomer v senci devetdeset stopinj. Policijski šef je odredil, da ljudje lahko prenočujejo po parkih in na bregu reke Seine.

Himen.

Včeraj se je poročil Mr. Joseph Lupsha, tiskar v tiskarni "Glas Naroda" z gospodino Poldko Lovšin iz Ribnice.

Bilo srečno!

PROSLAVA JUBILEJA V ITALIJI

Italija je proslavila petindvajseto obletnico vlade svojega kralja. — Kraljevi par je sprejel diplomatski zbor. — Velike slovesnosti. — Popolnoma neutemeljene so govorice, da nameravata Mussolini in D' Anunzio odstaviti kralja ter proglasiti republiko.

RIM, Italija, 7. junija. — Srebrni vladni jubilej italijanskega kralja se je pričel včeraj, čeprav bodo glavne slovesnosti šele danes, ko se bo vršil velik slavnostni spreved, v katerem bodo zastopani vsi sloji, od najbogatejših do najbolj revnih.

V Rim so dospeli vsi člani kraljeve družine. Tekom včerajšnjega popoldne sta sprejela kralj in kraljica v Kvirinalu diplomatske zastopnike, ki so jima izrekli svoje čestitke.

Danes zjutraj ob sedmih se je vršila vojaška parada.

Ob enajstih je bil sprejet kabinet z Mussolinijem na čelu. Pozneje bodo sprejeti zastopniki obbeh zbornic, ki bodo predložili vdanostne izjave.

S tem pa ne bo še konec selovesnosti. Tekom tedna bo pogostil kralj 200.000 svojih vernih podanikov.

V nedeljo so bila okrašena z zastavami vsa mesta, trgi in vasi v Italiji, in zvečer se bodo vršile parade.

ZENEVA, Švica, 7. junija. — Predvsem mirno se lahko zanika govorice, da nameravata ministrski predsednik Mussolini in znani kričar Gabriele d' Anunzio ustanoviti v Italiji republiko z Gabriele D' Anunziom kot prvim predsednikom. Kljub temu pa peindvajsetletne obletnice vlade kralja Viktorja Emanuela ne proslavljajo sredi take politične jasnosti, kot bi jo rade pokazale svetu udanostne izjave senata, veteranov in celo opozicijskih članov parlamenta.

Veliko število Italijanov se je naveličalo čakati trenutka, ko bo zavzel kralj stališče proti orgiji zatiralnih ukazov sedanje vlade ter proti enako zatiralnim predlogom, katere so vsiljene parlamentu.

Sedanji italijanski kralj je podpisal še vsako izjavo, katero mu je predložila katerakoli vlada, a domneva se, da je napočil trenutek, ko bo moral odločno reči: — Ne! — Podanike kralja spravlja v veliko zadrego dejstvo, da se tako krotko podrejuje vse modredbam Mussolinija.

Vzrok temu je eman, kaj znano je, da si ni diktator nikdar pridobil simpatij monarha. Kralj pa spada v ono veliko število Italijanov, ki so po pravici ali krivici prepričani, da bi padcu fašizma takoj sledila anarhija, v kateri bi se proti-monarhistični elementi združili, da postavijo republiko na mesto kraljestva.

DENARNA IZPLAČILA V JUGOSLAVIJI, ITALIJI IN ZASEDENEM OZEMLJU.

Danes so naše cene sledeče:

JUGOSLAVIJA:

1000 Din. — \$17.80 2000 Din. — \$35.40 5000 Din. — \$88.00

Pril nakupih, ki znašajo manj kot 100 din. plačamo posebej 15 centov za poštnino in druge stroške.

Razpoložljive na računsko polto in izplačajo "Poštni čekovni urad".

ITALIJA IN ZASEDENO OZEMLJE:

200 lir \$ 9.20 500 lir \$22.00
300 lir \$13.50 1000 lir \$43.00

Pril nakupih, ki znašajo manj kot 500 lir plačamo posebej po 15 centov za poštnino in druge stroške.

Razpoložljive na računsko polto in izplačajo ljubljanske kreditne banke v Trstu.

Za pošiljave, ki presegajo PETTISOŠ DINARJEV ali pa DVATISOŠ LIR dovoljujemo po možnosti še poseben popust.

Vrednost Dinarjem in Liram sedaj ni stalna, menja se vsakrat in nepredvidljivo; iz tega razloga nam ni mogoče podati natančne cene vsake pošiljave po ceni tistega dne, ko nam pride pošiljka denar v roka.

POŠILJATVE PO BRZOJAVNEM PISMU IZVRŠUJEMO V NAJHITREJŠEM ČASU TER RAČUNAMO ZA STROŠKE \$1.-

Denar nam je pošliti najbolje po Domestic Postal Money Order ali po New York Bank Draft.

FRANK SAKSER STATE BANK

25 Cortlandt Street, New York, N. Y.

Telephone: Cortlandt 4887.

GLAS NARODA

(SLOVENE DAILY)

Owned and Published by
SLOVENIC-PUBLISHING COMPANY
(A Corporation)

Frank Sakser, president

Louis Benedik, treasurer

Place of business of the corporation and addresses of above officers:
82 Cortlandt St., Borough of Manhattan, New York City, N. Y.

"GLAS NARODA"

"Voice of the People"

Issued Every Day Except Sundays and Holidays.

Za celo leto volja list za Ameriko	Za New York za celo leto	\$7.00
in Kanado	Za pol leta	\$3.50
Za pol leta	Za izjemstva za celo leto	\$7.00
Za četiri leta	Za pol leta	\$3.50

Subscription Yearly \$6.00.

Advertisement on Agreement.

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izvenrednih nedelj in praznikov.

Dopisi brez podpisa in osebnosti se ne prištevajo. Denar naj se blagovoli pošilja po Money Order. Pri spremembi kraja naročnikov, prosimo, da se nam tudi prejšnje bivališče naznani, da hitreje najdemo naslovnik.

"GLAS NARODA", 82 Cortlandt Street New York, N. Y.
Telephone: Cortlandt 2876.

REGULIRANJE KORPORACIJ

Ko so se pričeli pred približno eno generacijo pojavljati na pozorišču oni monstruozni izrastki kapitalističnega sistema, so bili naši politiki prav tako presenečeni in v zadregu kot je William Jennings Bryan vsprico fosilnih ostankov enega njegovih oddaljenih prednikov. Sklenili so uničiti to pošast. Ker pa se jim to ni posrečilo, so sklenili regulirati jo.

Iz najboljših duhov poznejše dobe je prišla zvezna trgovska komisija, ki naj bi vodila, regulirala, kontrolirala, svarila in krotila te velike organizacije. Danes pa ne morejo ti regulatorji regulirati niti same sebe in razkol v komisiji nam razkriva prav zelo zanimivih tajnosti.

Večina komisarijev se zavzema za tajnost pri reguliranju naših vladajočih oligarhij in manjšine komisarijev zahteva javnost. S tem, da je imenoval nekega Humphreya za člana te komisije, je potisnil predsednik Coolidge tehtnico navzdol na stran onih, ki se zavzemajo za tajnost. To je manjšino povsem naravno razkazilo in pričela je protestirati.

Zadevo, ki je involvirana pri tem pojasnimo takole:

— Gospoda s spretnimi prsti se pomeša med poslušalstvo ter se polasti vseh dragocenosti, ki jih more dobiti v roke. Večina nasprotuje javnosti, ko se obrne njeno pozornost na take slušaje ter se zadovolji enostavno s tem, da izšli od tatov oholjubo, da ne bodo tega nikdar več storili. Manjšino pa zahteva javnost, kadar kršijo korporacije postave ter trdi, da niso kršile v nobeni večji meri upravičeni do tajnosti kot žepni tatovi.

To je treba uveljaviti

Kar pa delajo korporacije, delajo tudi posamezniki.

— Čas bo spravi na dan, — se glasi star pregovor in vsa znamenja kažejo, da je prišel čas za sedaj pripovedovati. Pripovedoval nam je skrajno zanimive stvari glede gospodov, ki so se mučili za blagor domovine za en dolar na leto in sedaj nam pripoveduje majhno povest o voditelju te gospode, Charley Schwabu.

Bratee Schwab je vodilni duh Bethlehem jeklarske korporacije, ki je napravila tekom vojne velikanske dobičke. Zvezna vlada pa trdi sedaj, da so bile metode bethlehemske korporacije pri tem delanju dobičkov vse preje kot čiste ter skuša sedaj dobiti od korporacije nazaj enajst milijonov dolarjev ali še več.

Strie Sam trdi, da je Charley Schwab ob času, ko je bil generalni ravnatelj United States Shipping korporacije ter ob istem času tudi kontrolujoča osebnost Bethlehem Steel korporacije, dovolil bethlehemske korporacije dobičke, ki so bili zamakani drugim tvrdkam in drugim korporacijam.

Razkritje za razkritjem nam razodeva vedno bolj in bolj zanimive vredne lastnosti kapitalistov.

Če se spomnimo, da so vojne zadeve mednarodne trgovine in da je celo predsednik Wilson sam priznal, da je bila zadnja svetovna vojna trgovska, vsaj v svojem bistvu, potem bi morali pričakovati, da bodo kapitalisti vsaj začasno omejevali in zadrževali svoj grabežljive tendence, ker se je vojevalo vojno izključno le v njih interesu.

Mesto tega pa najdemo, da so odnesli in pokradli vse, kar ni bilo pribito in priklenjeno in da so povzročili škodo dodali še žaljenje, ko so nastopali v ulogi donoljubov.

Leopard ne izpremeni nikdar lis na svoji koži in istotako ne izpremeni kapitalist svojega značaja. On se vrti v vsako stvar, če tiči v njej kaj za njega neoziraje se na koristi ali škodo drugih.

To se je izkazalo že nešteto krat in na prav posebno klasičen način tekom zadnje vojne, ki je bila baje vojevana za prostost narodov in demokracijo, dejanski pa za ovekovečenje sedanjega krivičnega ekonomskega sistema, ki nudi izvoljeni manjšini vse, kar si požel, veliki večini pozitivnih, dejanskih prosvajalec pa niti kosa vsadanega kruha.

Usoda delavca

Brooklyn, N. Y. — Jekajo v upanju. — Drugi list "Relatives of victims surge against rope barriers at mouth of shaft to learn fate of loved ones". To je napis nad člankom lista in zvestega suznja kapitala, ki z vso poiznavnostjo zastopa današnji družabni red.

Sledi dolg in zaviti članek ter poročila, kako je izročeni sedemdeset rudarjev 1800 čevljev pod zemeljsko površino na milost in nemilost plinom in smrti, pa ne smemo smrti, temveč grozemu trpljenju in agoniji. In dejstvo je

maš pravice izreči besede, skoro misliti samostojno ti je zabranjeno, in to v najkulturnejši in najbogatejši deželi na svetu. V deželi, ki je šla preko delavcev in njih žuljev, preko sužanjstva do današnjega bogastva, ki vedno bolj in bolj prehaja v roke par kapitalistov. Inženirski in pregarjanje delavstva je na dnevnem redu, fašizem se širi pod raznimi krinkami, zaslepljevanje delavstva se vrši po najmodernejših metodah, in to v deželi, ki jo ostali svet imenuje raj! Da, lepa je Amerika in vsak Amerikane je lahko ponosen na svojo domovino, toda tirani in pijavke človeške krvi ji ne delajo časti. Od največjega mesta sveta s tisoč in tisoč tovarnami, pa do rudarskih stanovanj v West Virginiji, se širi inženirski in pregarjanje proletariata, da je vsaka sodba premla zanj, in to v letu 1925!

Kapital je organiziran v trustih ki bodo bolj branki tiranov, voditelja naroda pa z zadovoljstvom gledajo, kako se teptajo pravice delavstva, kako se ga vklepa v sužnost in duševno mori.

In to tisti oddelki, katerim je delavec izročil svojo poslednjo pravico, namreč to, da je postal tiran, ki bodo določali njegovo usodo, na določena mesta.

Preslepili so delavstvo z obljubami glede boljših življenjskih pogojev. Delavce žanje danes zlo. On žanje zlo v večji meri kot je pričakoval dobrot od svojih izvoljencev. Toda kljub temu se delavce drami, vstaja iz spanja, počasi sicer, zelo počasi, a vztrajno in z njegovim vstajenjem se bo pogreznila objesna svojat v feno, ki jo obeta izrpanemu proletariatu po svojih agentih ob vsaki priliki.

Vsako novo jutro, ki nam ga obsije zlato sonce, nam prinese več izkušnj, obilo trpljenja in še več presenečenj in razočaranj, toda delavstvo vstaja, mišice delavskih rok se napenjajo in delavstvo zre zaupno v bodočnost, ki pripada njemu. Dan sodbe napoči, čeprav ne v obliki, ki jo napoveduje sveto pismo. Nisem boljše ali radkealec, a sem delavec in čutim z žrtvami. Pritiskajo jim počate izbočencev, kažejo jih kot škodljivce današnjega družabnega reda, in to zato, ker se delavstvo bojuje za svoje pravice, za pravice ljudi, da ne bodo več stroji privilegirane svojati. Ali je par privilegirancev več, kot splošen dobrobit delavstva?

Poglejmo malo v Evropo. — Tam se vrše manevri vespovsod, kako zaslužiti delavstvo. In najhujše je zlo, da zaslepljeno delavstvo samo sodeluje v bitki zoper sebe. Par "voditeljev" in nekronanih kraljev vihti bič nad ubogo paro in aklepa v verige nedolžne kmete in delavce. Na večalih trpinčijo trupla ter jih streljajo kot zajce. V svoji samoljubnosti darujejo samogoltniki nedolžne kmete in izrpane delavce na žrtveniku v prid svojih zmag.

Vsak dan nam prinese več izkušnj. Delave spoznava, da je prisiljen biti v roč boj za svoj obstanek. On spoznava, da mu samo močna organizacija jamči zmago. On nadalje ve, da je v sloji moč, da se mora strniti v bojno vrsto, ker drugače mu preti pogin. Kakor perle peska v vetru, ki ga raznese na vse strani, to je neorganizirano delavstvo v viharju kapitalizma.

Poglejmo nekoliko dobrote današnjega reda. Vzemimo Italijo. Tam se gode zatiranje in svinjarije kar zaporedoma. Ne, v kapitalističnih listih ne beremo. Tam je kvečjemu med vrstami čitati kako hinavsko poročilo. In zakaj? Zato, ker je diktator Mussolini najpokornejši suženj kapitala in najpodlejša izdajca socializma ter najkrutejši teptalec človeških pravic. On je zvesta opora kapitala in zato kapitalisti zadovoljno molče ter si manevro roke, dočim izdajalski pustolovec uganja svoje svinjarije nad zatiranim ljudstvom. In Bolgarija. Bolgarija je ena sama masa trpljenja, mase trpečih kmetov in delavcev, stokajoč pod bremenom davkov in trepetajoča pred vojnimi eksekucijami. In ta Bolgarija je ko-

munistična. Zafo, ker se hoče iznebiti krvososov, pustolovcev in lenihov, zato je komunistična! — Francija je neprestano zaposlena s podjarmljevanjem svojega bližnjega. O njej vsi lepo molče, ker je prizadet kapital. O Rusiji že vrabci na strehah črkajo najgostejše reči, kar jih je naučilo kapitalistično časopisje.

Pa zakaj? Zato, ker se vse brez izjeme semari v kapitalističnem loncu. Krinke, obdolževanje, preganjanje, natolevanje, vojske in umori, vse to je na dnevnem redu.

Rudar, katerega življenje visi na niti dan za dnem, ki se plavi v globini zemlje in spravlja v plati svojega obraza rudo na dan za korist človeštva in za dobiček tirana, nima pravice! On noče priti miloščine, kajti ve, da je on tisti, ki dan na dan nosi svojo kožo naprda, da je on tisti, ki ga oblija znoj pri težkem in nevarnem delu. On tudi ve, da je on tisti, ki se mora boriti za obstanek svoje družine. Prav tako tovarniški delavec, ki prebije svoje ure v plinu, ob ognju in razbejenih pečeh, v prahu in ob strojih, ne bo deležen svojih pravic, dokler si jih sam ne izvojuje.

Vsak posamezni delavec pomeni k ogromnemu telesu skupnosti toliko, kot pomeni mišina v organizmu posameznega delavca. Le kadar bo delavska organizacija obsegala celoto, bo mogoče prisiliti izkoriščevalce, da nam priznajo naše pravice, da se ne bodo dan na dan bdelež nesreče, ki so v našem vzrok kapitalistične brezbriznosti.

S pozdravom!

Delavec.

Raznoterosti.

Smrt ruske diplomatije.

V svojem stanovanju v Londonu je umrla te dni v starosti 85 let ruska pisateljica Olga Novikova, nekdanja znana oseba v svetovni diplomaciji. Novikova je prišla takoj po smrti svojega brata, ki je padel kot prostovoljec v vojni med Rusijo in Turčijo leta 1876. V London, kjer je dala na razpolago ministrskemu predsedniku Gladstoneu mnogo tvarine, ki jo je uporabil proti Disraelijevi Turčiji prijazni politiki. V naslednjih 40 letih je marljivo delovala na dosegi zveze med Rusijo in Veliko Britanijo, vsled česar jo je nazival Disraeli "M. P. (poslanec za Rusijo)". Mnogo je angleških državnikov, ki so bili njeni prijatelji. O Novikovi so pravili, da "hipnotizira najpametnejše možne kratkega časa."

Cela vas pogorela.

V vasi Parkewu pri Butzova na Pruskem je izbruhnil požar, ki jo upepelil vse hiše. Ko je začelo goreti, so bili skoraj vsi vaščani na polju in so zapazili požar, ko je bilo že prepozno.

Zato se ni moglo dosti rešiti. Nad 20 hiš je popolnoma zgorelo, z njimi pa tudi gospodarska poslopja.

Velika je škoda na živini, poljedelskih strojih, krmi in živilih. Ugotovljeno je, da je vas nekdo zažgal, ker je istočasno začelo goreti na več mestih.

Novi izvrševalni odbor sovjetske Unije.

Novi izvrševalni odbor sovjetske Unije, ki tvori splošno državno zastopstvo, obstoja iz 531 članov. Trojki je bil zopet izvoljen, Radek ne več. Narodni odbor, ki predstavlja zastopstvo dežel, šteje 131 članov. V Kremnu se je izvrševalni odbor konstituiral. Za predsednika je bil zopet izvoljen Rykov, za njegovega namestnika Kamenjev kot predsednik sveta za delo in državno brambo in Zurjupa kot predsednik komisije za državne načrte. Zopet so bili izvoljeni tudi vsi ostali dose-danji ljudski komisarji, med njimi Čiterin za komisarja za znanje zadeve, Frunce za vojno, Džer džinski za narodno gospodarstvo in Krasin za trgovino. Trojki bo imenovan za komisarja za zunanje trgovino in bo nadomestoval Krasina, ki obdrži obenem mesto poslanca v Parizu.

Peter Zgaga

V New Yorku je strašna vročina.

Ljudje na vedo, kaj bi počeli, kaj bi pili in kaj bi jedli, da bi jim bilo mogoče udobno preživeti te pasje dneve.

Mesto New York ima pa svojo zdravstveno oblast in oblast svojega zdravstvenega komisarja dr. Monaghana.

Če se pojavi kakšna bolezen, je dolžnost tega komisarja dati ljudem potrebna navodila, kako naj se boleznim izognejo.

Tudi glede vročine je dal cel kup koristnih nasvetov.

Naj navedem samo nekatere:

Ne delajte preveč in ne opravljajte težkih del.

Ne gibanje se prehitro!

Preživite ves dan na svežem zraku!

Jejte dobre jedi, pa ne pretežke!

Steakov vam ni potreba jesti, zato pa jejte čimveč perutnine!

Ti nasveti so jako lepi. Samo bóg ve, kako jih bodo vpoštevali delavci, ki zaslužijo po petnajst dolarjev na teden.

Takih je v New Yorku na stotine soče.

*

Napredek nemškega naroda je znan. Napredek v duševnem in industrijalnem oziru.

Najprej so se v Nemčiji pojavili glasniki socializma.

Dosti jih je bilo — samo dalekovidni ljudje.

Le par imen naj bo omenjenih: Marx, Engels, Lassalle, Liebknecht, Bebel, Singer itd.

Vsi ti so vzgajali nemški proletarijat.

Ponesreči so ga pa tako vzgojili, da ga zamore sedaj Hindenburg voditi in gospodariti z njim.

*

Dva poglavljata faktorja v kampanji za katoliški dnevnik sta brez dvoma urednik Jerič in njegov gazda pater Koverta.

Škoda, da se moža v vseh ozirih razlikujeta.

Poglavljata razlika obstoji v tem, da Jerič ni nikšar zmožen, pater Koverta je pa vsega zmožen.

*

Ko so umorili na električnem stolu v Sing Singu Joe Diamonda, je pisalo newyorško časopisje:

Državni elektrik je odprl električni tok. Telo morilec se je vzbočilo. Pristopil je zdravnik ter mu pošiljal na srečo. Ves razburjen je dal znamenje elektricarju, naj tok še enkrat odpre, kajti morilec še ni bil mrtev.

V Zagrebu so meseca maja ustrelili narednika Rumlja. Odstavak v tozadevnem poročilu se glasi:

Morilec je klečal ob kolnu ter je imel zavezane oči. Neslišno se je približalo šest vojakov na razdaljo petih korakov. Poročnik je dvignil sabljo. Zadonela je salva. Telo morilec vzdrgneto, toda mrtev še ni bil. Treba je bilo oddati še eno salvo.

*

Dokler bomo čitali tako poročila, bo civilizacija še daleč za luno.

Če razne državne oblasti niso drugega zmožne, bi morale že vsaj moriti znati, kajti to spada v njih delokrog.

*

Na newyorški univerzi je vpišan neki Rus, ki podnevi opravljata zidarska dela, ponoči pa študira.

Če bo šlo vse posreči, bo po štirih letih profesor.

In ko bo profesor, bo lahko živel z denarjem, katerega je kot zidar zaslužil.

*

Učenjaki so dognali, da lahko živi stenica celo leto brez hrane.

V New Yorku so res take, ki že celo leto niso jedle.

*

Prava razlika med moškim in žensko je sledeča:

Žena lahko govori o kakšni drugi ženski kadarkoli se ji poljubi.

Mož pa sme edine v spanju, govoriti o kakšni drugi ženski.

RUSKI EMIGRANTI IN SOVJETI

Dokler je bila sovjetska vlada v Rusiji na šibkih nogah, je oficiozni tisk kaj budno zasledoval vse pojave v tisku emigrantov. To je bilo posebno tedaj, ko je še divjala meščanska vojna in so škale evropske države rešili ruski problem posredstvom direktne vojaške intervencije. Ko pa je Rusija pohrustala Denikina, Kolčaka, Wrangla in njihove pomočnike, so nastopili za emigracijo drugačni časi. Sovjetska Rusija je izseljenec bolj in bolj prezirala in danes je stvar dozorela tako daleč, da skoraj popolnoma molči o njih.

Zadnje monarhistične poteze Rusov v inozemstvu se zde sovjetom gotovo smešne, vsekakor pa dovolj neresne, da bi se z njim bavil uradni in poluradni tisk.

Manifisti knežev Cirila in Nikolaja niso skoraj niti odjeknili v sovjetski javnosti. Rusija, ki ima svoje središče v Moskvi, se iz papirnega denarja velikega kneza Cirila norčuje, ker se zaveda, da je bogatstvo ruske zemlje v njenih rokah. Turneja ruskega kneza po Severni Ameriki se ne zdi Rusom v domovini prav nič važna. To je običajna operetna igra, ki bo končala klaverno kakor vsi podobni poskusi, ki jih ni bilo malo.

Sovjetski tisk vodi zoper emigracijo fino kampanjo — molčanja. Na dogodke v nji se ozira le kolikor se mu zdi potrebno po lastnem predvaru. To preziranje ruskega življa v inozemstvu je v mnogih primerih krivično. Ko je umrl knez Lvov, šef prve vlade po odstranitvi dinastije Romanovih, so moskovski časopisi le površno zabeležili vest o njegovi smrti. In vendar ni mogoče trditi, da nima mož zaslug za revolucijo duhov v Rusiji po padcu carske hiše. Če nastopi Kerenski v Pragi z javnim predavanjem, so sovjetski listi iz njega kvečjemu norčujejo. Ko je umrl Averčenko, so listi sicer zabeležili njegovo smrt, toda v takšni obliki, da je pričela o pomankanju pijetete v današnji ruski državi. Služni slušajev bi lahko našteali celo vrsto. Sovjetski sodijo ljudi po njihovi politični pripadnosti; kdor ni njihov, ta za nje sploh ne obstoja. Če je to stališče moralno in človeško, je seveda drugo vprašanje.

Toda sovjetska vlada skrbi tudi za to, da dobiva njena javnost čisto popačene slike o življenju emigracije na tujem. O tem najboljše pričajo predavanja, ki se vrše v Moskvi in Leningradu. Tam se govori o razpadanju emigrantskih skupin, o gnolobi izseljencev in o njihovi politični brezpomembnosti. Kam vse to meri, je jasno. Sovjetska Rusija se emigrantov odrekla kakor kruta in neumljena mačeha z okamenelim srcem.

KAKŠEN BO ČLOVEK BODOČNOSTI?

No, no, tako hudo majbrž ne bo, ali ves razvoj moderne dobe kaže, da bo človek bodočnosti le še karikatura "božje podobe," po kateri ga je ustvaril Stvarnik.

Urad, ki izdaja dovoljenje za vožnje avtomobilov v Franciji, je izdal statistiko, ki jasno kaže, kako narašča število šoferstva zmognih ljudi. L. 1922 je bilo v Franciji 180.813 ljudi, ki so znali voditi avtomobil. Leta 1923 je to število naraslo: 180.232. Leto pozneje jih je že bilo 232.067. Za letos statistika seveda ni možna, vendar pa je že iz prvih mesecev l. 1925. jasno, da število ne pada, marveč da raste rapidno. Leta 1923 je porast od januarja do maja dosegel število 8.900, leta 1924 v istem času 12.000, letos pa že 20.000!

Če upoštevamo, da Francija v razvoju avtomobilizma še daleč ni na prvem mestu, in če pomislimo, kako velikanski je razvoj motornega vozila predvsem v Ameriki, pa tudi v drugih večjih državah starega sveta, potem si lahko predstavljamo, kam vede ta rapidni razvoj avtomobila človeštvo.

Znana in dokazana je trditev, da se organi, ki jih organizem več ne uporablja, polagoma a stalno slabšajo, postajajo vedno manjši in seosoma skoraj popolnoma izginejo ali pa ostanejo v obliki rudimenta. Tako so na pr. prsti na človeških nogah, odkar človek več ne pleza po drevesih, svojo prejšnjo gibčnost in obliko že zdavnaj izgubili, in v teku stoletij ali tisočletij bodo morda sploh izginili. Zdravniki so tudi že ugotovili, da je veliki razvoj prevoznih sredstev v zadnjih letih ostavil svoje sledove na človeku, ki danes ni več tako gibčilen nog kakor poprej, ko še ni poznal železnice in avtomobilov. Spodnje ekstremitete postajajo vedno slabše in manjše.

Če bo avtomobilizem še nadalje tako napredoval, ljudje sploh ne bodo mogli več hoditi, iz enostavnega razloga, ker jih male, šibke noge ne bodo mogle več nositi.

POZOR ČLANI SLOV DEL. PODRUŠT. V NEW YORKU!

Seje, ki se vrši dne 10. junija na 101. Ave. A., se morajo udeležiti vsi člani. Pri tej priliki bodo razdeljena nova pravila. — Torej ne pozabite! Odbor.

Naše poslovanje,

katero temelji na izvrstnih zvezah s prvovrstnimi zavodi v stari domovini in na mnogoletni skušnji, nam omogoči vse v našo stroko spadajoče zahteve naših rojakov popolnoma zadovoljiti.

Pošiljatve v Dinarjih in Lirah prekrbujemo po jako zmernih cenah.

Dolarske pošiljatve izvršujemo v Jugoslaviji za 4% pristojbino od poslanega zneska, za zneske do \$25, računamo \$1;

v Italiji za 3% pristojbino, za zneske do \$25.00 računamo 75c.

Za naše čeke plačljive v dolarjih na Reki znaša pristojbina 2% od vsakega zneska.

Preskrbujemo v hranilnicah v stari domovini naložen denar in izplačujemo protivrednost v Dolarjih. Dalje tudi prevzmemo tam shranjene Dolarje ter jih tukaj izplačamo koristnikom.

Preskrbujemo in uredimo vse potrebno za potovanje v staro domovino in za povratek in dajemo vsa tozadevna navodila brezplačno.

FRANK SAKSER STATE BANK
82 Cortlandt Street, : New York, N. Y.

Anton Čehov:

BABJE CARSTVO

(Nadaljevanje.)

Po dolgem ugodu, v katerem je mrgolelo besed, kakor demonsko, sladkostrastje, omrežje najfinejših živcev, samum, kristal itd., je končno pričel pripovedovati vsebino romana. Govoril ni več tako izumetničeno, a zelo podrobno, navajajoč na pamet cele popise in razgovore. Ana Akimovna ga je vneto poslušala, in dasi je roman že čitala; odvetnikovo pripovedovanje se ji je zdelo mnogo krasnejše, bolj zanimanje, na razne finese, jo opozarjal na posrečene izraze in globoke misli, a ona je videla le življenje, življenje, življenje in samo sebe, kakor da je sama junakinja romana. — Dvigalo ji je duha in med smehom je mislila, da ne velja živeti, kakor živi ona, da ni treba živeti slabo, ako more živeti lepo. Spomnila se je svojih besed in misli pri obedu in je bila ponosna nanje; ko se ji je v domišljiji pojavil Pimenov, se je vzradostila in želela, da bi jo ljubil.

Ko je Lisevič končal svoje pripovedovanje, je sedel na divan. — Kako ste lepa! Kako ste divna! — je začel čez nekaj časa s šibkim glasom, kakor bi bil bolan. — Mila moja, srečen sem, kadar sem v vaši bližini! In vendar, zakaj mi je 42 let, in ne 30? Najin okus se ne strinja, vi morate biti razvratna, a jaz sem že davno preživel to fazo, hoče se mi najnežnejše ljubezni, enake solnčnemu žarku, ne materialne, to se pravi s stališča ženske vaših let sem že davno za to star šaro.

Naslonil se je s čelom na njeno roko in dejal z glasom, s kakršnim se navadno laskajo malim otrokom:

— Dušica, zakaj ta kazen?

— Kako? Kdaj?

— Za praznike me niste osrečili z darilom.

Ana Akimovna se ni slisala, da bi odvetnik prejemal za praznike darove, zato je prišla sedaj v zadrego. Koliko naj mu da? A dati mora, zakaj on čaka, dasi je gledal nanjo z ljubečimi očmi.

— Nemara je Nazarič pozabil, — je odvrnila. — A saj še ni prepozno, da to popravimo.

Zdaj se je spomnila včerajšnje ga poldruga tisočaka, ki je ležal v njeni spalnici na toaletni mizici. Ko je prinesla ta zoperni denar in ga izročila odvetniku ter ga je on z malomarno gracijo spustil v svoj prsni žep, se je vse izvrnilo tako prijetno in naravno. Nepričakovano opozoritev na darilo in ta poldrugi tisočak, vse to je odvetniku pristojalo.

— Merci, — je dejal in ji poljubil prste.

Vstopil je Krilin, zaspanega, srečnega obraza, a že brez odlikovanj.

Z Lisevičem sta še nekoliko posedela, izpila vsak čašo čaja in se jela odpravljati k odhodu. Ana Akimovna je bila nekoliko zbegana. — Popolnoma je pozabila, kje službuje Krilin, ali mu mora dati denarja ali ne, in ako mu ga mora, ali naj mu ga da sedaj, ali pošlje v kuverti.

— Kje je nameščen? — je šepetala odvetniku.

— Vrag vedi! — je zagodel odvetnik zdehaje.

Ana je preudarjala: Ako je Krilin bival pri stricu in očetu in ju čislal, to ni bilo zastonj; očitno je izvrševal dobro delo na njun račun, služil na kakem dobrodelnem zavodu. Ko se je postavljala od njega, mu je stisnila v roko 300 rubljev. On je najprej osupnil in trenotek molče zrl vanjo, kakor bi ne razumel, a nato je odvrnil, kakor da se mu je posvetilo:

— A pobotnice, velečenjena Ana Akimovna, vam ne morem izročiti pred novim letom.

Lisevič je hudo oslabil in koledar so se mu šibila, ko mu je Mišenkja oblačil kožuh. Ko je stopal po stopnicah, je bil videti popolnoma osemogel in jasno je bilo, da zaspi, ko bi se sedel v voz.

— Vaša ekscelencija, — je izmu-

čeno omenil Krilinu in obstal na stopnicah. — Ali ste že čutili, kakor da vas nevidna sila dala, vleče vas, vleče in končno se izpremenite v najtanjšo nitko? Subjektivno se to izraža v nekem posebnem sladkostrastnem občutku, ki ga ni možno z ničemer primerjati.

Ana Akimovna je stojič na vrhu stopnic videla, kako sta dala Mišenkji vsak po bankoven.

— Ne pozabita me! Na svidenje! — je zaklicala in stekla v svojo spalnico.

Urno je pometala s sebe obleko, ki se ji je že priskutala, oblekla plašč in odhitela v pritičje. Ko je stopala po stopnicah se je smejala in cepetala z nogami kakor paglavec. Silno se ji je hotelo porednosti.

IV.

Večer.

Teta v ohlapni katunasti bluzi, Barbaruška in še par starije je sedela v obednici in večerjalo. Pred njimi na mizi je stalo nasoljeno meso, gnat in razne soljene hladne jedi; od nasoljenega mesa, ki je bilo videti mastno in okusno, se je kadilo proti stropu. V pritičju niso pili vina, a so imeli zato polno najrazličnejših vrst žganja in naliv. Kuharica Agatjuška, debela, bela, sita ženska, je stala križem rok ob vratih in je kramljala s starkami, a jelo je prinala in odnašala spodnja Maša, črnolaska z jarko-rdečim trakom v glavi. Starke so bile site še od jutra in so uro pred večerjo pile čaj s pirog, zato so se zdaj z jedjo silile, kakor bi bilo jesti njihova dolžnost.

— Ah, drage moje, — je vzdihnila teta, ko je v obednico prišla nenadoma Ana Akimovna in sedla na stol poleg nje. — Do smrti sem se ustrašila!

Vsa hiša je bila zadovoljna, kadar je bila Ana Akimovna dobre volje in je burke uganjala. To je vedno spominjalo, da so starci že pomrli, a starke nimajo več v hiši oblasti in sme vsak živeti kar najudobnejše brez strahu, da ga kaznujejo. Le dve neznanji starki sta osuplo škilili na Ana Akimovno, ki je sedela za mizo pela, kar je venčar greh.

— Mamica naša, lepoteica, podobna nebeška! — je ginljivo zapela Agatjuška. — Dragoceni naš demant! ... Koliko ljudstva je danes privrelo, da vidi našo kraljico! Gospod, zgodi se tvoja volja. Generali, častniki, gospoda. Gledala sem skozi okno, štela in štela, a morala sem nehati.

— A meni bi bilo vseeno, ako bi jih sploh ne bilo, podležev! — jo je zavrnila teta; otožno se je ozrla v neekinjino in dostavila: — Le čas so ji zapravili, moji ubogi siroti!

Ana Akimovna je bila lačna, ker že od davi ni ničesar pokusila. Nalili so ji jagodevega žganja, ona je izpila in zavzela nato nekaj nasoljenega mesa z gorčico; zdelo se ji je nenavadno okusno. — Tudi to ji je ugajalo. Le nekaj je bilo neprijetnega, namreč, da se je iz lončene peči kadilo; v sobi je vladala moreča vročina in lica vsem so žarela. Po večerji so odgnili z mize prt in postavili nanjo krožnike z medeno in metno potico, orehi in rozinami.

— Sedi tudi ti, kaj stojiš tam, — je poklicala teta kuharico.

Agatjuška je vzdihnila in sedla k mizi. Tudi predno je postavila Maša čašico za žganje in Ana Akimovna se je zazdelo, da izparivata žar peč in beli Agatjuškin vrat. Govorili so o tem, kako se je sedaj težko omožiti; svoje dni so se moški dobrikali, če že ne krasoti, pa vsaj denarju, dandanes pa naj jih razume vrag; nekdo so ostale brez moža le grbave in hromé ženske, sedaj pa moški ne marajo niti lepih in bogatih. Teta je to razlagala s pomanjkanjem pravosti in s tem, da se ljudje ne boje boga, a se je zdejci domislila, da sta se njen brat Ivan Ivanovič in Barbaruška, oba krepostnega življenja, bala boga, a ven-

dar skrbela za zarod in pošiljala otročice v najdenišnico. Brž se je zbrala in obrnila pogovor na to, kako je imela nekoč ženina, tovarniškega delavca in kako ga je ljubila, bratje pa so jo siloma oddali nekemu slikarju, ki je, hvala bogu, čez dve leti umrl. Tudi spodnja Maša je prisledla in tajinstveno pripovedovala, da se že teden dni vsako jutro prikazuje na dvorišču neznan moški s črnimi brkami in v plašču z ovčjim ovratnikom: Pride na dvor, pogleda na okna velike hiše in krene dalje proti tovarni. Možak je na videz zal.

Vsi tri razgovori so Ani Akimovni nenadoma vžudili hrepenenje po možu, silno hrepenenje, otožnost in prav gotovo bi žrtvovala pol življenja in vse imetje, ko bi le vedela, da živi v prvem nadstropju človek, ki jo silno ljubi in hrepeni po njej. Misel te bližine, očarajoče, a neizrazne, ji je razburjala dušo. Čustvo zdravja in mladosti se ji je laskalo in ji prišepetavalo, da prava poezija življenja se ni prišla, da je še pred njo. Vse je verjela in naslonivši se na stol, — pri tem so se ji razpustili lasje — se je začela smejati, a za njo ostali, ko so jo gledali. — In v obednici dolgo ni utihnilo to nenažno smejanje.

Javili so, da je prišla prenočevati Žuželica. To je bila romarica Paša ali Spiridovna, mala, suha ženska, pri petdesetih letih, v črni obleki z belim robčkom, srepolgleda, ostronosar in šiljaste brade. Oči je imela lokave in potuhnjene in je gledala po ljudeh, kakor bi jih hotela z očmi prebosti. Ustne so ji bile tesno stisnjene. Radi njene zlobnosti in sovražnosti so jo trgovec, imenovali Žuželico.

Ko je stopila v obednico, se je okrenila, ne da bi koga pogledala, k podobam in zapela v alto: — Tvoje rojstvo, — nato je pela: — Devica danes, — končno — Krist se rodi. — naker se je obrnila in ošinila s pogledom vse navzoče.

— Vesele praznike! — jim je voščila in poljubila Ana Akimovno na ramo. — Komaj, komaj sem se prebila do vas, dobrotnica moja! — objubila je na ramo tudi teta. — Že zjutraj sem se odpravila k vam, a po poti sem počivala pri dobrih ljudeh. — Ostani, ostani, Spiridovna! — so govorili in nism niti opazila, kako se je zmrščila.

Ker ni marala mesa, so jo pogostili s kavijarjem in lososom. — Jedla je in se izpod čela ozirala po sobi. Pri tem je izpila tri čašice vodke. Ko se je najedla, je zahvalila boga in se do tal poklonila Ani Akimovni.

Kakor je bilo to lani in predlanskim, so jeli igrati "kralja" in vsa služinčad, kolikor je bilo v spodnjih in zgornjih prostorih, se je zbrala pri vratih, da bi videla igrati. Ani Akimovni se je zdelo, da ji je med ženskami in muškami parkrat svignil mimo oči tudi Mišenkja s svojim prizanesljivim pogledom. rva je bila za kralja Žuželica in Ana Akimovna, ki je bila v jok in ki je morala plačati, nato je postala kralj teta, Ana Akimovna kmet, kar je vzbujalo vsesplošno veselost, a Agatjuška, ki se je povzdignila na prince, je zaradela od radosti. Na nasprotnem koncu mize je igrala druga skupina, in sicer obe Maši, Barbaruška in šivilja Marta Petrovna, ki so jo zbudili nalašč za igrati in ki se je držala zaspano in čemerno.

Med igranjem so govorili o moških in kako težko se dandanes omožiti z dobrim človekom, dalje tudi, kaj je biti bolje, devica ali vdova.

— Krasna, zdrava in čvrsta deva si, — je dejala Žuželica Ani Akimovni. — Jaz ne razumem, komu se hraniš!

— Kaj naj storim, če me nihče ne vzame?

(Konec prihodnjici.)

Odprava vojnega stanja na Špankem.

Vojno stanje je bilo s posebnim kraljevim ukazom preklicano. Trajalo je skoraj polnogo leto. Ministrski predsednik Primo de Rivera bo prihodnje dni upravljal kraljevo dvojico v Barceloni.

Hajduk, ki je prekošil Čarugo.

V kratkem se bo začela obravnava proti zveri v človeški podobi, ki ima na vesti več grehov kot jih je imel Čaruga. Predno je pobegnul s svojimi tovariši iz ječe, je usmrtil dva stražnika. Če ni imela žrtev pri sebi nobenega denarja, jo je neusmiljeno pretepel.

Pred valjevskim sodiščem je pričela nedavno razprava proti Dragoljubu Bojoviću, enemu najnevarnejših razbojnikov v Jugoslaviji. Izvršil je v letih 1923. in 1924. nič manj kakor 96 težkih zločinov, med njimi 80 razbojništev, več umorov in ubojev, nasilstev, tatvin itd. Zloglasni Jovo Čaruga je bil napram njemu nedolžno jagnje.

Bojović je odšel spomladi leta 1923. med hajduke. Malo poprej je bil radi več razbojništev obsojen na 15 let težke ječe, a se mu je posrečilo pobegniti iz sodnih zaporov. Čez nekaj mesecev je bil vnovič aretiran in zaprt skupno z razbojniki Bajo Omerovićem, Ivanom Maksimovićem in Lastimirom Lučičem. Dolgo časa so razmišljali kako bi pobegnili iz zapora in končno napravili načrt.

V noči od 19. na 20. novembra l. 1923. so inženirali hud prepir, da bi na ta način privabili jetničarja, žandarmerijskega narednika Živovina Rakica. Ta je v resnici takoj prihitel in odprl vrata celice, hotel razbojnika razdvojiti in pomiriti. Siromak ni vedel, da so lopovi prepis samo fingirali. Razbojniki so ga takoj zgrabili in poženili v celico, kjer so ga zadavali, njegovo truplo pa vrgli skozi okno v neko sobo, ki je služila za delavnico. Bojović, ki ni bil vkočvan, je nato vsem svojim tovarišem snel okove iz rok in nog. Dva, ki sta narednika Rakicu že poprej vzela puško in bajonet, sta se postavila nato pred vhodna vrata v poslopje in čakala na Rakicevega namestnika Radivoja Tabakovića, ki je imel pravkar priti iz mesta v službo. Čim je Tabaković prišel, sta ga zgrabila, odvedla na hodnik ter zaklala. Bojović je nato oblekel Rakicevo obleko. Omerović njegov plašč, naker sta skočila čez zid na dvorišče in prišla na cesto. Da bi odvrnila od sebe pozornost, sta gnala enega izmed tovarišev uklenjenega pred seboj, sama pa sta imela na rami puško z nasajenim bajonetom.

Od tega dne so se v valjevskem rudniškem in užičkem okraju zločini vrstili dan za dnevom. Bojović je imel s svojimi tovariši pri vsaki akciji uspeh. Bil je pri tem skrajno predrzen, brutalen in neusmiljen človek. Bili so slučaji, ko pri svojih žrtvah ni našel niti dinarja v žepu. Razjartjen, jih je zato najprej do krvavega pretepel nato pa odvedel s seboj v šume in jih prisilil, da so mu izdali imena bogatejših ljudi, katere bi se izplačalo oropati. Pred aretacijo je izvršil Bojović v užičkem srezu, v vasi Bioski, ene svojih največjih zločinov. Pozno zvečer je vdrl, oborožen od nog do glave, s svojimi pajdaši v tamkajšnjo gostilno, zvezal vse goste in jih potem oro-

pal. Pri komur je našel premalo plena, tega je ubil.

Bojović je za razpravo odklonil zagovornika, češ da ga tako nikdo ne more rešiti kazni, ki ga čaka, zagovarjati pa se zna tako sam. Razprava je določena za več dni in je zanimanje v Valjevu izredno veliko.

POGLAVJE O SREČI

Menda ni na svetu človeškega bitja, ki bi si ne želelo biti srečno. Instinkt življenjske sreče in notranji nagon po sreči je nam dala že narava sama, ko je nas poklicala na svet. Cilj je samo eden, pač pa je mnogo najrazličnejših potov, po katerih hodijo ljudje za srečo. Že stari Seneca, Caligulov in Neronov sovrstnik pravi v svojih samogovorih o blaženem življenju (De vita beata): "Kdo, dragi brat Gallio, si ne želi srečno živeti? Ali manjka nam spoznanja, kako priti do sreče. Nič ni težjega, nego postati deležen te prave sreče."

Ta stari rimski milijarder, opozicijski žurnalist, pesnik in filozof sodi o sreči zato tako strogo, ker si vsak človek svojo srečo drugače predstavlja. Če najde kdo srečo v ljubezni, jo išče potem kje drugje, v bogastvu, v zdravju, slavi itd. Danes hrepenimo po oddaljeni sreči, jutri zopet nasprotno. Sreča se menja časovno in krajevno. Ko se je začela zapadna kultura, je bil ideal človeške sreče nekaj posvetnega, gospodarskega, gmojnega. Pozneje se je ta problem spremenil v nekaj idealnejšega. Danes pa ne rešuje več vprašanje sreče narodni gospodar, temveč filozof. Tudi najradikalnejši programi socialnega življenja i-majo svoje korenine v filozofiji. Celo najbolj zagrizeni marksisti ve, da to vprašanje ne more biti rešeno z bogastvom, nego z razvojem in napredkom človeškega intelekta, z vzgojo in izobrazbo, torej s pomočjo filozofije. Danes prizna vajo vsi trezni ljudje, da se da človeška sreča doseči z vzgojo človeškega duha in telesa. Glede tega bi se filozofi še domenili. Ali pota, ki naj jih človek hodi, so še vedno zelo problematična, še vedno individualno razdeljena. Ena vodi na desno, druga na levo, tretja si izbere zlato sredino. Kdo more biti nezmisljivi vodnik in popolnoma zanesljiva avtoriteta? Zdi se, da nihče in da se bo pojem človeške sreče še vedno spreminjal po ljudeh, času, njihovih potrebah in zahtevah. In tako lahko čez 5000 let zopet ponovimo Senecove besede: "Saj niti ne veš, brat Gallio, kako težko je biti deležen prave sreče!"

DVANAJSTLETNI MOŽ

Pred leti se je preselil s kmetov v Kopenhagen lastnik hotela Viktor Sindal, ki je imel v življenju povsod smolo. Hotel je moral prodati, v mestu tudi ni imel sreče in ko je pred dvema leti čital v novinah o ustanovitvi družbe, ki naj bi ustanovila dansko naselbino v Nicaragui, se je Sindal z drugimi nesrečniki izselil v divje kraje tropične Amerike. Družba ga je poslala naprej, da se seznanj z ondognimi razmerami. Ker je bilo potovanje drago in si je moral moč izposoditi nekaj denarja, je pustil svojo rodbino v Kopenhagenu ter odpoval z najstarejšim sinčkom, 10-letnim Carifom.

Po prihodu v Ameriko si je kupil Sindal skromno posostvo ter se je z vso vmeno lotil poljedelstva. Izseljenici so se naselili v okolici ter se tolažili z nado na lepšo bodočnost. Še pred prvo žetvijo so divjaki napadli in opustošili dansko naselbino. Nekega učitelja, ki se je naselil blizu Sindalovih, so divjaki umorili, njegovo gospodinjstvo zversko mučili. Ker je izseljenec povsod preganjala nesreča, so zapustili dotični kraj ter se preselili nekateri v mesto Blufields, drugi pa v Managua. Večina kolonistov je poginila v tragičnem podnebu, ostanke ponesrečene akcije so pa danske oblasti prepelale v domovino. Sindal se ni hotel vrniti s svojo nesrečo, nego si je kupil novo posostvo v Coma del Oro. Pisal je svojem redko in iz njegovih pisem je bilo razvidno, da trpi in da noče priznati novega brodoloma.

Te dni je pa prejela njegova soproga iz Nicaragui pismo, ki ga je pisal v februarju sinček Cariff. Deček piše materi: "Mila mamica, Robert in Kaji! Sporočam ti, da je tvoj dragi mož podlegel mrzlici. Tvoj mož in naš oče je umrl 14. t. m. Dan je bil dolg, solnce je zahajalo in oče je šel za njim. Ko je bil oče mrtev, smo ga oblekli v najlepšo obleko in položili na oder, kjer so gorele štiri sveče, dokler ga niso odnesli. Ko je ležal mrtev, sem ga pokril z veliko dansko zastavo. Večkrat mi je dejal, če bi se

kaj pripetilo, naj vse prodam in odputujem takoj domov in da ste lahko veseli, da niste prišli za nama v te kraje. Trajalo bo še dobre tri mesece, predno se ločim od matere tujine, ker nima tu nihče denarja. Vrnem se k vam sigurno in brez nevarnosti. Pozdrav od očetovega groba. Pri pogrebu je bilo vse v redu. Končam to pismo in pišem kmalu zopet. Iskrene pozdrave, moja mila mamica! Vaš Cariff."

Sindalova je hitela s pismom v zunanje ministrstvo in danski konzulat v Bluefieldsu je dobil brzoglasni nalog, da takoj pošle dečka ter ga pošlje domov. Iz Bluefieldsa do Coma del Oro je treba najmanj teden dni jahati na konju, tako da bo morala nesrečna mati še dolgo čakati, predno dobi razveseljivo vest, da so našli 12-letnega moža, ki je moral že v zgodnji mladosti temeljito spoznati, kako težka je borba za obstanek.

Demisija patrojarha Konstantina.

Iz Carigrada izgnani ekumeniski patrijarh Konstantin je poslal te dni Sv. sinodu pismo, v katerem naznanja svojo demisijo, da omogoči izboljšanje odnošajev med Grško in Turčijo.

S L U Ž B O

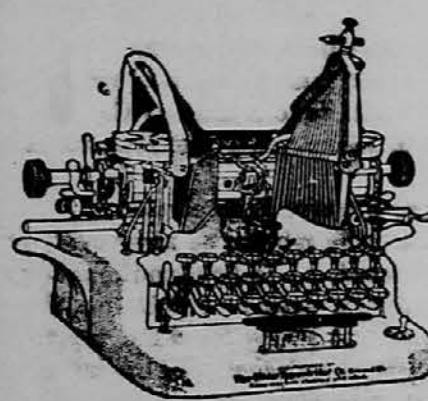
dobi Slovenka pri družini z enim otrokom: plača po dogovoru. Katero veselje, naj pride na naslov: Jennie Mognac, 2769 Sedgwick Ave., Bronx, New York City. (3x 8.9.10)

Slovensko Amer. Koledar za leto 1925

smo že skoro razprodali. V kratkem času smo ga prodali več tisoč. Kdor ga hoče imeti, naj ga takoj naroči, ker ga je le še par sto izvodov zalogi. Cena s poštnino vred 40 CENTOV.

Oni naši zastopniki, ki še niso naročili koledarjev, naj se požurijo, da ne bo prepozno.

SLOVENIC PUBLISHING CO., 82 Cortlandt St., N. Y. C.

Posebna ponudba našim čitateljem

Prenovljeni pisalni stroj "OLIVER" \$20.

Strešnica za slovensko črko, č, š, ž — \$25.00

"OLIVER" PISALNI STROJI SO ZNANI NAJBOLJ TRPEŽNI.

Pisati na pisalni stroj ni nikakoli umetnost, TaKoj lažje vsak piše. Hitrost pisanja dobite s vajo.

SLOVENIC PUBLISHING COMPANY

82 Cortlandt Street

New York, N. Y.

Nove pošiljatve knjig.

Prejeli smo veliko zanimivih in poučnih knjig in jih prodajamo po označenih cenah.

Po teh knjigah smo imeli mnogo vprašanj, zato ne odlašajte z naročilom, da katere ne zmanjka, predno dobimo vaše naročilo.

Z naročilom pošljite potrebno svoto bodisi z money ordrom, v bankah ali gotov denar v ločevanem pismu na:

GLAS NARODA, 82 Cortlandt St., New York

Prebrajte pismo o glase o novih knjigah.

KNJIGARNA "GLAS NARODA"

POUČNE KNJIGE:

Naša zdravila 50

Najboljša slovenska kuharica z mnogimi slikami, obsega 668 strani 5.00

Nemško slovenski besednjak, (Wolf-Cigale), — 2 trdo vezani knjigi, skupaj 2226 strani 7.00

Jugoslavija, 3. zvezki, zemljepisni, statistični in gospodarski pregled in —

Zgodovina SHS, 3. zvezki, zgodovinski podatki Jugoslovancov in Slovanov sploh na Balkanu.

Zelo zanimivo za vsakega Jugoslovana 3.25

POVESTI:

Fabijola ali cerkev v Katakombah 45

Gadje gnezdo, povest iz dni trpljenja in nad.

Trdo veza no 75

Hadži Murat, Tolstojeva povest, prevle Levstik. —

Kraljica mučenica, trdo vezano 80

Kazaki, povest iz ruskega 70

Mi plačamo poštnino.

SOLANA.

ROMAN.

Za "Glas Naroda" priredil G. P.

40

(Nadaljevanje.)

Kakšno bedasto, neprimerno obnašanje, ko je čula o njegovi nezgodi! — Smešno! Le da se napravi interesantno. In gospod moralni pridigar je že jadril s polnimi jadrji v nastavljenemu mu past!

Kako jo je gledal! Kako trapast je bil, ko si je drznil postaviti jo grofici Perpignau kot vzgled! Res, kot da nima Joried nobenega drugega opravka kot natakati si sivo meniškino obleko!

Kratko in zaničljivo se je nasmešnila ter stiskala robc v svoji roki.

Maurus je dosti fantastičen in čuden, da bi napravil celo iz bolniške strežnice gospodarijo gradu in velikega posestva. To bi bilo krasno presmečenje!

Torej Joried je posedala cele tedne v samotni, pri tej sitni starosti, da splete poročni venec gospodični Margareti!

Bila je bedasta, ko je sploh poklicala v hišo to osebo.

Odstraniti jo sedaj? Pri tem poskusu bi zadela na velik odpor, kajti teta je neizmerno ljubila to svetlohlinsko bitje in razventega — ali naj sama zopet prevzame ta strašni posel bolniške postrežbe?

Brrr! — Treba je najti pač druga sredstva, da se uvede v svet med Margareto in njenim čestilecem.

Iz oči, — iz spomina.

Joried se ne bo ustrašila nobenega sredstva, da doseže svoj cilj. Sedaj, ko je zrla vso krasoto tega posestva, ko je okusila omamljivo slast bogastva, sedaj naj se vrne v siromašne razmere očetove hiše? One mizerije bi nikdar več ne prenesla.

Konji so stali osedlani na dvorišču in Joried je ravno stala pred ogledalom ter si natikala majhen klobuček, ko je nekdo potikal na vrata.

Vstopil je Friderik z brezbrzišnim obrazom.

Gospod Krašovec je tukaj. Rad bi vrnil kontesi knjigo ter si izposodil kako drugo.

Joried je bila že razkačena in njena oči so blestele od srda vspricho take drznosti tega človeka.

— Nimam časa sedaj, — naj čaka, — je vzkliknila, a Friderik se je že umaknil in na njegovem mestu je stal Krašovec. Zaprl je vrata za seboj ter stopil proti mladi dami.

Njegovo lice je bilo blede in ustnice sta drgetali.

— Kaj pomenja to, da hočeš jahati z njim? To je moja pravica! — je vzkliknil, poln razburjenja.

Za trenutek je imela Joried občutek, kot da mu mora polna ponosne razdraženosti pokazati vrata, ga spoditi kot steklega psa, a v svojem onemoglem srdu je le stisnila roki ter stopila korak nazaj.

— Kakšna brezobzirnost prodreti semkaj v mojo sobo ter mi povedati to! — je siknila. — Ali ni bilo za to dosti časa pozneje?

— No, konji stoje že pred vrati in jaz nočem, da bi jahala z njim, da bi bil radi njega odslovljen, — ali čuješ Joried, — jaz nočem!

Oholo je vrgla glavo nazaj.

— Nisem vajena vprašati druge ljudi, kaj smem storiti in kaj ne.

Z železnim oprijemom jo je zgrabil za roko.

— Se boš pa sedaj naučila, — to ti prisegam! Jahala boš z menoj, — ali pa sploh ne.

Iztrgala se mu je s pogledom največjega sovraštva.

— Še ena beseda in vsega je konec med nama. Kaj me veže na vas? — Kaj vam daje pravico postopati tako z menoj? Če sem se v svoji prenegljivosti zaročila z vami, lahko vsaki trenutek razderem to zaročo...

Kurt se je umaknil nazaj ter se hripavo nasmešnil.

— Da, to lahko storite, grofica, a ne morete se zavarovati pred mojo osvetlo. Če ste se vi igrali z menoj, — se bom tudi jaz igral z vami, a kot mačka z miško, — predno ji pregrizne goltance. Jaz ne poznam nobenega usmiljenja, Joried. — Rajše le vidim mrtvo kot pa v rokah kakšnega drugega. To sem si prisegel. Jaz nisem igrača, to veš. Ne draži me, — kajti to me dela, blaznega.

Joried je stala kot odrevenela. Ob pogledu na mračno, preteče lice Kurta se je v lotila groza. Hotela je govoriti, a ni mogla.

Občutila je v polni meri svojo popolno onemoglost. Izročil jo bo sramoti ter prepričal s svojo indiskrecijo njen zakon z Maurusom ali pa jo bo usmrtil.

Joried se je bala čne stvari bolj kot druge. Kaj naj stori? Le eno sredstvo je imela na razpolago, — potolažiti ga najprvo. Obrnila se je proti njemu z žalostnim pogledom.

— Ali ne veš, Kurt, da plemenita ženska rajše umre kot da bi se izpostavljala brutalnosti svojega ljubimca? Potetaj se za grofico ter jo ponižuješ s svojo ljubosumnostjo in nezaupanjem na stališče vlačuge. Kako trpko, — neizmerno me žališ!

Videla je, kako se je stresel, kako sta se odprli njegovi krčevito stisnjeni roki in kako mu je šinila kri v lice.

Postala je pogumnejša. S teatralično pozo junakinje je stopila predenj, razprostrla svoji roki ter šepetala, polna vshičenja:

— Uboj me, ubij me na mestu, Kurt! Ne bojim se smrti, a bojim se tega, da bi se moja ljubezen do tebe izpremenila v — zaničevanje. Smatrala sem te za plemenitega, viteškega moža, ki nikdar ne kompromitira svoje dame, ki je nikdar ne razžali v dno duše s svojo kmečko surovostjo. — Ali sem se zmotila? Če mi ne moreš vrjeti in zaupati, potem je boljše, da takoj končaš vse. Grofica de Perpignau se ne trese pred smrtjo!

Kurt Krašovec ni odgovoril ter se obrnil na stran. Njegova odpornost, divje vzravnanost postava je postala zlomljena.

Napravil je hitro kretanje z roko in glas se mu je tresel.

— Oprosti, oprosti Joried, ter pojdi... pojdi... baron že čaka nate...

Tedaj mu je pohitela nasproti, se ga oklenila ter mu zrla polna radosti v oči.

— Tako te ljubim, ti ponosni, samozavestni mož, ki se ne boji nobenega tekmeča. — Tak si vreden mene! Tak moraš ostati, — da bo stala tudi moja ljubezen.

Poljubila ga je in on jo je za trenutek strastno pritisnil k sebi. Paleča strast mu je zrla iz oči in lice je kazalo boj, ki se je vršil v njegovi duši. Nato jo je hitro potisnil od sebe.

— Prihajajo, — je rekel.

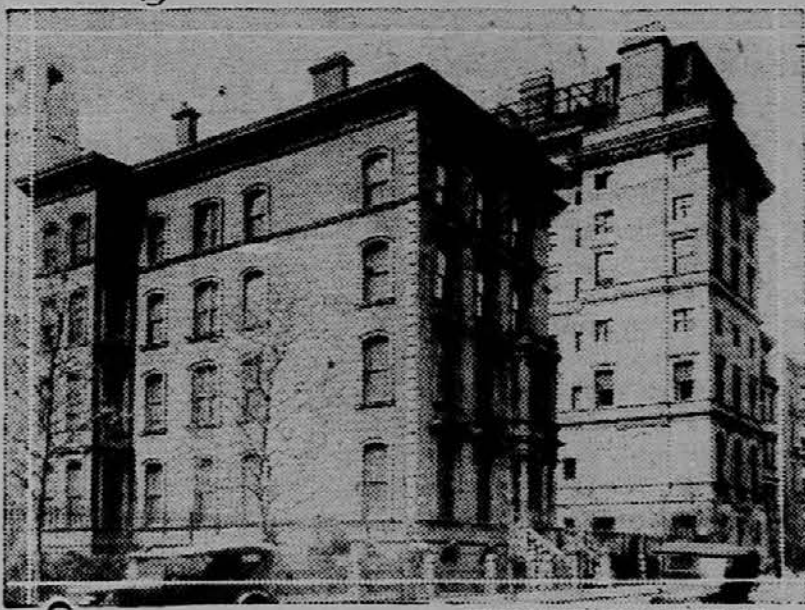
Joried je pohitela k mizi s lončigami.

— Tukaj izberite, gospod Krašovec, kar vam ugaaja, — je rekla veselo in brez zadržke, kot da se ni med obema nikdar nič pripetilo, naskar je pokimala hišni, ki je vstopila ter rekla:

— Pripravljena sem. Dajte mi bic.

(Pride še.)

DOM STAREGA IN MLADEGA ROCKE-FELLERJA

Na sliki vidite dve palači, ki se nahajata na zapadni 54. cesti, New York City. V prvi stanuje stari Rockefeller, v drugi pa njegov sin.

Mate Marn:

Mandat.

(Pisarjeve sanje.)

I.

V beli prestolici se je kar naenkrat pojavila epidemija. Poprej rod za rodom tako zdravi ljudje, moški krepkih pljuč in sposobni za vsak sprejem in še tako glasen šhod, in ženske rdečih lic in primerno parado, kakor rečeno: poprej zdravi ljudje so začeli blede, ti, povešati glave in pokajševati, zlasti pa pokajševati in hrkati.

Neke vrste pljučni katar bi morda to bil lahko, toda vsi drugi znaki so kazali in tudi vsi zdravniki so bili tega prepričani, da to nikakor ne more biti samo pljučni katar, temveč da je to bogvedi kakšna komplikacija. No, pa na koncu koncev bi to še ne bilo prav nič tako hudega, če je kdo bled in če se par klobukov in rutov poveši in nagne, pa če kdo kašlja, ali posušeno je bilo to, da je vsakdo, ki je obolen za to boleznijo, začel pljuvati in je moral pljuvati res nekoliko bolj nego je sicer prej gahtevala narava. Jako kočljiva zadeva je bila to, ker ni ostala bolezen le pri enem slučaju, nego se je čudovito hitro širila in že zavzemala dimenzije. Sprva so ljudje že iz navade ali vsaj radi dostojnosti pljuvali v pljuvalnike. Seveda so vse javne in zasebne korporacije pohitele, da si v čim večjem številu nabavijo tega prepotrebne pohljave: trgovci z železnino in oni s porcelanom so imenitno prodali vse svoje nove, stare in najstarejše zaloge in celo Ribničan je s svojo suho robo prišel na svoj račun. Oblastvom vseh kategorij in poštvalni prizadevnosti vseh društev ni moglo prav nič očitati, da ni bilo v olepšavo mesta in za pospešitev narodnega zdravja ukrenjen prav vse, kar so v danem slučaju le ukreniti mogle proti elementom slabotne človeške moči. Ako se je epidemija kljub temu le širila in širila, je to samo dokaz, da je božja šiba spet enkrat udarila po grešnikih. In grehov imamo pa vsi, moj Bog, kdo pa jih nima!

Pljuvalnikov ni bilo več dosti, vsi trgovci in obrtniki skupaj niso več zadoščali potrebam, in celo najdostojnejši ljudje so hočeš-nočeš morali včasih pljuvati na tla, ker niso prišli pravočasno na vrsto. Toda dostojni in priljetni ljudje in pa damski svet bi še ne bili prekoračili meja. Ali nepotrpežljiva mladina, ta, ta! Ta ni znala lepo čakati, temveč je med čakanjem razvijala svojo iznajdljivost: merila je na aljavo in na višino, potem pa tudi na določen cilj. In ni samo gol slučaj, ako ji ta ali oni gospod, ki je grajal to početje, prinesel v svoj urad n svojim fraku spomin za svoj opomin. Kaj čuda, če se je razvil iz tega cel sport in je pri neki tekmi klub Telebalist nadkrilil Akrobalon v razmerju 3:0.

In čedalje bolj so se oglašali v-pijoči glasovi, da to ne gre več dalje in da ne sme iti več dalje in da se mora ustanoviti neko centralno zdravstveno društvo, družba, za druga ali ceh... v slabih časih je

vse dobro — in da naj ta korporacija skliče anketo in to nemudoma, ker da je ura enajsta!

Preteklo pa je več mesecev in Akrobalon pa Telebalist sta prizadejala drug drugemu več porazov in se je začelo ustanavljati že tretje — nepristransko — društvo na polju tozadavne balistike. Nazadnje se je vzpricho naraščajoče nevarnosti vendar ustanovilo zdr.

društvo "Solnce" in je bila sklicana anketa vseh slojev brez razlike strank, ver, starosti in spolov. In je glavni govornik trikrat salamensko tresil s pestjo po govorniški tribuni in ozmerjal po vrsti vse sloje, stranke, vere, starosti in spole. Dejal je, da je samo nemarnost prizadetih kriva, da je bolezen tako napredovala! Naj se mešani — niti "Cenjeni!" jim ni rekel! — le udajo brezbrzišnosti; nujna posledica te kaznjive zanikarnosti da bo splošna zmeda. Fizične potrebe da bo nemirni in zlobni duh revolucije izrazil v demagoške namene. Torišča raznih opravil, ki so do danes še lepo omejena s štirimi stenami in opremljena z angleškimi školjkami, da bodo gotovi elementi prenesli na javne ulice in trge in iz tega prav tako razvili sportno gibanje. In dalje — govornik se je sila razvnel, nikakor pa ne še izčrpal — da bo vse ono, kar tvori nedotakljivo tajno zakonskih zatišij, tudi razgaljeno v javnosti in kot pripravnica forma damo na razpolago v sportne namene!

Ogorčenje in buren aplavz sta mešano spremljala govornikove besede, govornika samega so pa dvignili na ramena in ga nosili po mestu. Anketa se je nadaljevala ves dan in vso noč, v društvu "Solnce" se je moral vpisati vsakdo — nekateri so se celo po dvakrat, zlasti oni, kis o šele zvečer prišli do sape! — in je dobilo društvo sila stroge postave. Beli in rdeči plakati so oznanjali dalje in krajše paragrafe in hude in hujskanske, v pridigah pa so se predočevali ljudem posmrtno posledice in tolmačili odpustki za 7 let in sedem kvadrantov. Kljub temu pa, da sta posvetna in duhovna oblast delali z roko v roki, i mesto bilo vseeno v nevarnosti, da zapade nadaljnim posledicam epidemije. Naporov je bilo premalo — in pa zapreti bi morali celo ugledne osebnosti — odpustki pa v veliki niso!

Toda kjer je sila največja, tam je tudi božja pomoč najbližja. Ne ki skromen učenjak — njegovo ime, čakajte... eh... mo... bo... je kje zapisano! — ki ga takrat niso dvignili na ramena in tudi do besede ni prišel, ta učenjak je po težkem in dolgem trudu odkril pravi vzrok bolezni: odkril je nov bacil, obenem pa tudi strup, ki za mori ta bacil. Društvo "Solnce" je takoj poskrbelo, da se ljudje opazuje na to važno dejstvo: izdalo je ilustracije in slike, bacil je bil veliko velik na njih kakor pitano tele in strupa je bilo naslikanega za par veder. Pa se je nekaterim še vse premalo zdelo, čez kaj bo to za petdesetih ljudi! Komar koš-

ček bedereh in pa par kapljic! To da društvo "Solnce" je defalo z železno roko. Razposlalo je zdravila in recepte — bacile je imel vsak sam — in redne stroge komisije so na lieu mesta vselej pričale, kako se ukaz izvršuje. Učinek je bil tolik, da je epidemija začela ponehavati, sportni klubi so se razšli, in že po nekaj tehnik so ljudje lahko izobesili narodne zastave in po vseh cerkvah zapeli "Te Deum!"

Komisije pa so z vso vnamo delovale dalje; kajti veljalo je bacil zatreti popolnoma in ne ostati pol pota. Jasno je namreč bilo, da mora še neke biti leglo te nesnage, in to je treba najti.

II.

"Ali sem to, kar sem, ali nisem? Ali sem Marko ali nisem Marko?"

Pisar Marko je hodil po sobi gor in dol in godrnjal, zelo godrnjal. V kotu je čepel njegov črni pes Grizi in trdovratno glodal nerodno kost. Od časa do časa je pogledal gospodarja, pa se zopet lotil kosti. To pa je nič manj trdovratno in zagrizeno vrtil po načeti misli.

"Ali sem Marko ali ne? Ali bi ne bil mogoče prav tako lahko Jurij ali pa Boštjan? Ali bi ne mogel spreminiti imena?"

In je prišel do zaključka, da bi ime bilo sicer drugo, toda vse pa bi ostalo pri starem in docela neizpremenjeno.

"Pa zakaj bi se sam ne izpremenil z imenom vred? Postal bi Peter in tudi tak kot Peter! Nazval bi se Janez in bi se tudi sicer pojanezil!"

Toda komaj da je to misel do konec domislil, se je dvignilo v njem s fanatično silo:

"Nikdar, nikdar! Zadnja misel tega bi bila: Marko, tebe ni treba. Marko izginil! — Ne, temu nasproti postavim jaz: Marko, črn ali bel, Marko bodi! Jaz gledam s svojimi očmi in slušam s svojimi ušesi kaj kdo drug vidi in s svojimi uhlji sliši — kaj mi mar!"

In mu je še prišlo n. misel, da morda kdo drug polje in več vidi?

Je že res. Toda moje to ni. Načičkan in načičkan sem s tujo robo že tak, da se dušim. Vso bom izmetal proč, izlučil se iz vse tuje navlake — in če Marka dozdaj ni bilo — ali pa ga je bilo le pol in še manj — pa Marko bodi! Če je kaj vreden, ne bo nobenemu molohu izginil v vamp, če pa izgine, kamor moj Grizi s svojim smrtno pa škoda ni — n. aisti način bi enako moralno lahko končal z vrvo kakor Judež!"

Skoro zakrival je zadnje besede in Grizi je vstal od kosti in zalajal, kakor bi hotel reči:

"Prav imaš, gospodar!"

Marko je potrpečljivo pasjega črnuha po vratu in si mislil:

"Vendar je dobro, da imam tega psa. Vsaj vem, kod mi je hodi, da me epidemija ne zagrabi. Kom noče, tam tudi zame ni!"

Kar naenkrat postane pes nemiren, upre oči v vrata, kihne nekajkrat in se z gobcem ob tleh približa vratom in zalaja.

Vrata se odpro in v sobo stopi veličastno sama komisija zdravstvenega društva "Solnce".

Grizi je zarenčal in pokazal zobe, Marko ga je zapodil v kot, toda sam ni nič bolj vladno sprejel gospodov. Kaj da jim pride na misel, da mu prinašajo kolero v hišo!

Pa je naletel! So ga natanko vzele v roke in mu pokazali, kaj je oblast. Da uradnih oseb ne sme žaliti in ali je že član "Solnea"? In kaj da je on sploh in kako se sploh imenuje in kaj da dela ta pes tukaj, oziroma kaj dela on?

Peter se ni posebno trudil, da jim odgovori na vsa ta vprašanja, pa ga gospodje tudi čakali niso, temveč so takoj začeli s preiskavo.

"Aha, vi ste pisar! Ali imate zdravilo od našega društva?"

"Ne potrebujem ničesar, sem popolnoma zdrav!"

"Kaj?" začudeno vpraša eden izmed gosposodov. Toda odgovora ni čakal; kajti že ga pokliče njegov tovariš k mizi:

"Gospodje, tole poglejte!"

In je zagrabil kup Markovih papirjev.

"Zopet novo in bogato leglo bacilov!"

Kretanje parnikov - Shipping News

8. Junija: Columbus, Cherbourg, Bremen; Lapland, Cherbourg, Antwerp.

10. Junija: Aquitania, Cherbourg; Arabic, Cherbourg, Hamburg.

11. Junija: De Grasse, Havre; Albert Ballin, Boulogne, Hamburg.

13. Junija: Leviathan, Cherbourg; Majestic, Cherbourg; Veendam, Rotterdam; Orbita, Cherbourg; Sierra Ventana, Bremen; Conte Rosso, Genoa.

16. Junija: Reliance, Cherbourg, Hamburg; Stuttgart, Cherbourg, Bremen; Republic, Cherbourg, Bremen.

17. Junija: Berengaria, Cherbourg; Rochambeau, Havre.

18. Junija: Pittsburg, Cherbourg, Antwerp.

20. Junija: Olympic, Cherbourg; France, Havre; Orea, Cherbourg; America, Cherbourg, Bremen; Volendam, Rotterdam; Dulio, Genoa.

24. Junija: Mauretania, Cherbourg.

25. Junija: Belgeland, Cherbourg, Antwerp; Deutschland, Boulogne, Hamburg; Bremen, Bremen.

27. Junija: Paris, Havre; Homeric, Cherbourg; New Amsterdam, Rotterdam; Pres. Roosevelt, Cherbourg, Bremen; Minnekahda, Boulogne; Andania, Cherbourg, Hamburg; Conte Verde, Genoa.

30. Junija: Pres. Wilson, Trst; s tem parnikom po spremilj potnike uradnih tvrdke Frank Sakser State Bank.

1. Julija: Aquitania, Cherbourg; La Savoie, Havre; Pres. Harding, Bremen.

2. Julija: Zealand, Cherbourg; Ohio, Hamburg.

3. Julija: Majestic, Cherbourg.

4. Julija: Leviathan, Cherbourg.

6. Julija: De Grasse, Havre.

7. Julija: Columbus, Cherbourg, Bremen; Lapland, Cherbourg.

8. Julija: Berengaria, Cherbourg; George Washington, Bremen.

9. Julija: Cleveland, Hamburg.

11. Julija: Olympic, Cherbourg; France, Havre; Rotterdam, Rotterdam; Orbita, Hamburg.

14. Julija: Reliance, Hamburg.

16. Julija: Rochambeau, Havre; Mauretania, Cherbourg, Bremen; Sierra Ventana, Hamburg.

18. Julija: Paris, Havre; Homeric, Cherbourg.

21. Julija: Martha Washington, Trst; Stuttgart, Cherbourg, Bremen.

22. Julija: America, Bremen.

23. Julija: Belgeland, Cherbourg; Albert Ballin, Hamburg.

25. Julija: Leviathan, Cherbourg; Majestic, Cherbourg; Orduina, Hamburg.

28. Julija: Resolute, Hamburg; Bremen, Bremen.

29. Julija: Aquitania, Cherbourg; La Savoie, Havre; Pres. Roosevelt, Bremen.

30. Julija: Zealand, Cherbourg; Ohio, Hamburg.

To je treba umčiti!

In komisija je vse lepo povežala.

"Vi ste pisar", se ohgne prejšnji gospod k Marku, "mi imamo posla za vas. Zdravstveno društvo 'Solnce' vam nalaga in daje mandat, da mu boste pisali recepte."

"Sestavljal, ste hoteli reči?" vpraša Marko.

"Ne, sestavljala jih bo komisija, vi jih boste samo prepisovali, stokrat, dvestokrat — drugače ne znate."

In komisija je dostojanstveno odšla.

Pisar Marko — njegov pes sta brez sledu izšla in vse poizvedovanje je ostalo brez uspeha.

Bivša avstrijska cesarica Zita je težko zbolela.

Iz Pariza se poroča, da je bivša avstrijska cesarica Zita težko zbolela za vnetjem trebušne mrene in pljučnice in da je njeno stanje smrtno nevarno. Dunajski krogi, ki so v stikih z bivšo cesarsko rodbino, navajajo, da se vesti o poslabšanem stanju cesarice potrjujejo. Zita je začetkom aprila dobila angino, nakar so jo na odredbo zdravnikov prepeljali v sanatorij. Ko se je njeno zdravstveno stanje pred kratkim izboljšalo, se je povrnila v Lequietto. Čez nekaj dni pa je nastopilo poslabšanje in so se pojavile tudi komplikacije. Dunajski monarhistični krogi so radi teh vznemirljivih vesti zelo razburjeni.

Prodajamo vozne liste na vas prege; tudi preko Trsta samorejo Jugoslovani sedaj potovati.

Frank Sakser State Bank

82 Cortlandt St., New York

Kje je JOHN MATIČIČ? Pred dvema letoma je bil v North Braddock, Pa. in od tam se je preselil v Orbisonia, potem ne vem kam. Prosim cenjene rojake, če kdo ve, da mi javi, ali naj se pa sam oglasi. — Tony Kravanja, Box E, Adena, Ohio. (2x 6, 8)

Še nekaj iztisov - Slovensko-Amerikanskega Koledarja za leto 1925

imamo v zalogi. Vsebuje izvrstno čtivo, krasne slike in razne druge zanimivosti.

Stane 40 centov.

Kdor ga hoče imeti, naj ga takoj naroči pri:

Slovenic Publishing Co.

82 Cortlandt Street

New York

ADVERTISE in GLAS NARODA

ROLE za PIANO

SLOV. IN HRVATSKE

dobito pri: NAVINŠEK-POTOKAR

331 Grovna St., Conemaugh, Pa.

oddes. del. izdajatelja piano rol v Ameriki. FISIŠE PO NOVI CENIK.

Prav vsakdo —

kdor kaj liče; kdor kaj ponuja; kdor kaj kupuje; kdor kaj prodaja; prav vsakdo priznava, da imajo čudovit uspeh —

MALI OGLASI

v "Glas Naroda"

Pozor čitatelji.

Opozorite trgovce in obrtnike, pri katerih kupujete ali naročate in ste njih postrežbo zadovoljni, da oglašujejo v listu "Glas Naroda". S tem boste vsigroli vsem.

Uprava "Glas Naroda"